

Met deze brief wil ik mijn bezwaar kenbaar maken tegen het voorgestelde wetsvoorstel inzake toezicht op informeel onderwijs voor kinderen van 4 tot 17 jaar. Hoewel de bescherming van kinderen tegen schadelijke invloeden, zoals haat, geweld en discriminatie, zonder twijfel essentieel is, heb ik ernstige bedenkingen bij de manier waarop dit wetsvoorstel is vormgegeven.

1. Proportionaliteit en focus op islamitisch onderwijs

Hoewel het wetsvoorstel in algemene termen wordt gepresenteerd, richt het zich in de praktijk onevenredig op islamitisch informeel onderwijs. Dit staat niet in verhouding tot de genoemde signalen en is daarmee disproportioneel.

2. Conflict met nationale en internationale grondrechten

Het beperken van informeel onderwijs, zoals voorgesteld in de wet, raakt fundamentele nationale en internationale grondrechten die essentieel zijn in een democratische rechtsstaat. Het betreft onder andere het recht op vrijheid van onderwijs, vrijheid van vereniging en vrijheid van godsdienst, die moeilijk verenigbaar zijn met de voorgestelde beperkingen.

3. Toepassing van artikel 23 Grondwet

Informeel onderwijs valt buiten de reikwijdte van de huidige onderwijswetten, waardoor de Inspectie van het Onderwijs hier geen bevoegdheid heeft. Het voorstel om informeel onderwijs onder artikel 23 Grondwet te brengen, is onjuist. Artikel 23, lid 2, is expliciet bedoeld voor leerplichtig onderwijs binnen het publieke bestel (zoals openbaar, bijzonder en samenwerkingscholen) en kan niet zomaar worden toegepast op informeel onderwijs.

4. Scheiding van kerk en staat

Het wetsvoorstel schendt de scheiding van kerk en staat. Dit principe garandeert dat de staat geen invloed mag uitoefenen op de interne organisatie van kerkgenootschappen of de inhoud van religieus onderwijs en belijdenissen.

5. Afwezigheid van verwijzing naar artikel 6 Grondwet

In het voorstel wordt artikel 6 van de Grondwet (vrijheid van godsdienst en levensovertuiging) niet genoemd. In plaats daarvan wordt verwezen naar artikel 9 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). De argumentatie dat de rechter Europese wetgeving wel, maar de Grondwet niet mag toetsen (artikel 120 Grondwet), ondermijnt de rol van de wetgever om nationale wetten aan de Grondwet te toetsen. Dit strookt niet met de eerder uitgesproken ambitie om constitutionele toetsing te versterken.

6. Gebruik van rechtsbronnen en inconsistenties

Het voorstel maakt een willekeurige keuze tussen rechtsbronnen, wat onwenselijk is. Bovendien bieden de Grondwet en het EVRM niet altijd dezelfde mate van bescherming. Zo beperkt artikel 8 van de Grondwet (verenigingsvrijheid) beperkingen tot de openbare orde, terwijl artikel 11 EVRM meer uitzonderingen toestaat.

7. Schending van artikel 12 Grondwet bij binnentreden in kerken

De voorgestelde bevoegdheid voor de inspectie om kerken binnen te treden op grond van artikel 5:20 jo. 5:34 Algemene wet bestuursrecht, is in strijd met artikel 12 van de Grondwet. Deze stelt dat binnentreden in kerken enkel is toegestaan bij ontdekking op heterdaad, zoals ook bevestigd in de Algemene wet op het binnentreden.

8. Gebrek aan duidelijkheid over toezichtcriteria

Het wetsvoorstel laat onduidelijkheid bestaan over wat precies wordt bedoeld met termen als “aanzetten tot haat, geweld of discriminatie.” Deze vaagheid creëert ruimte voor subjectieve en willekeurige interpretaties tijdens de uitvoering van de wet. Zonder heldere, objectieve definities is er een aanzienlijk risico dat legitieme en onschuldige educatieve activiteiten onterecht als problematisch worden bestempeld.

Het wetsvoorstel Toezicht informeel onderwijs (WTIO) kan onbedoeld een negatieve impact hebben op de islamitische gemeenschap in Nederland. De nadruk op islamitisch onderwijs, gecombineerd met vage definities en het risico op subjectieve interpretaties, kan leiden tot stigmatisering en onterecht toezicht. Daarnaast kunnen de administratieve lasten en het beperkte recht op autonomie in onderwijsinhoud de vrijheid van religie en onderwijs aantasten, wat de vertrouwensrelatie tussen de islamitische gemeenschap en de overheid ernstig kan schaden. Wij verzoeken de overheid om dit wetsvoorstel te heroverwegen en ervoor te zorgen dat het evenwichtig, transparant en zonder discriminatie wordt toegepast, zodat alle gemeenschappen in Nederland gelijke rechten en kansen kunnen behouden om hun onderwijs en geloofsovertuigingen uit te oefenen.